

7%
Economie
Ontcijferd
ST

Gaat klimaateconomie geld kosten?

Prof. dr. Steven Van Passel

Wie ben ik?

Steven Van Passel, PhD
Hoogleraar Milieueconomie

Universiteit Antwerpen

Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie

Departement Engineering Management

Mob.: +32 472 93 00 23

Email: steven.vanpassel@uantwerpen.be

Handelsingenieur?

- Economie

Technologie

- → Business Engineering Fundamentals of Business Fundamentals of Economics
- → Integratieprofielen:
- Sustainability Engineering of Supply Chain Engineering of Financial Engineering
- → Major/ Minor

Summer School 'Sustainability Engineering and Economics' in Cyprus

In the press....

Doctoraatsstudent Kevin Milis ziet maatschappelijke voordelen in het gebruik van een thuisbatterij.
Foto: Dirk Kerstens

Onderzoeker UA: “Thuisbatterij kan helpen om black-out te vermijden”

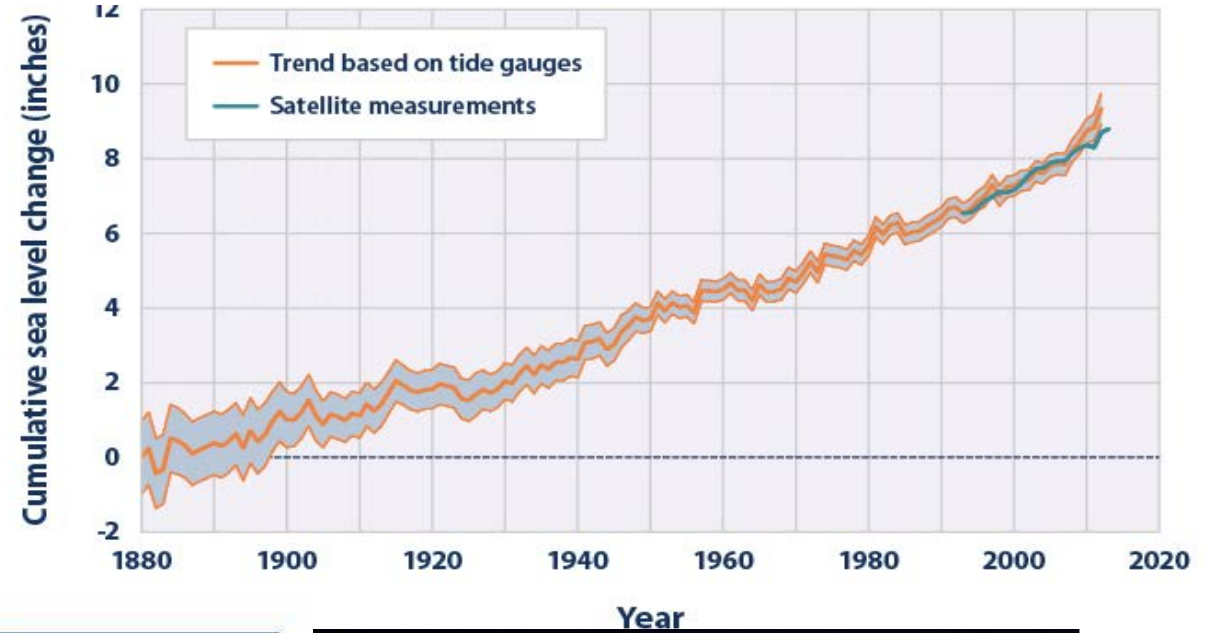
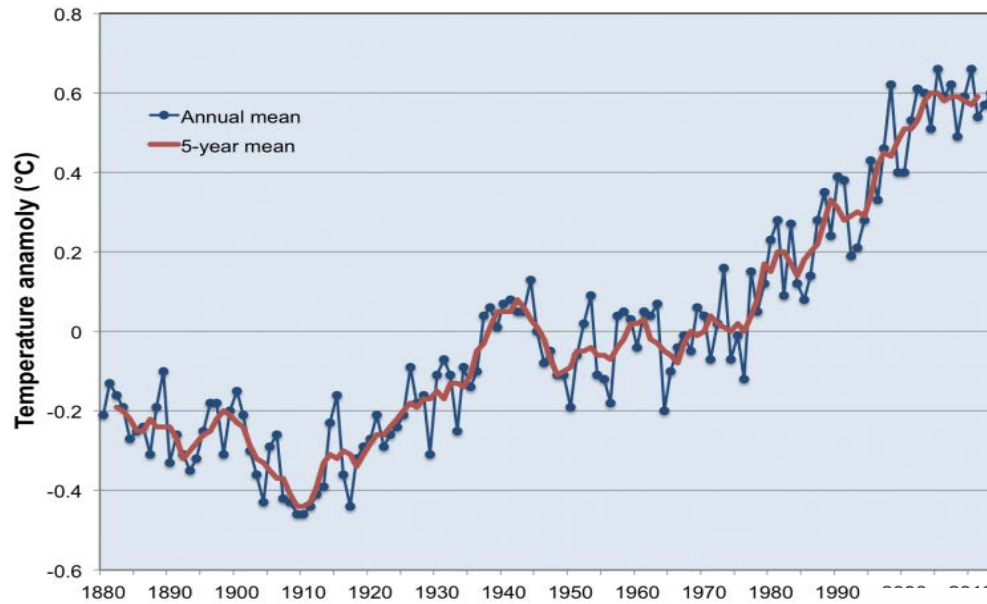
26/09/2018 om 03:00 door Christoph Meeussen

Overzicht

- Inleiding
- Wat is een kosten-batenanalyse en tijdverrekening?
- De kosten en baten van actie/inactie van klimaatmitigatie
- Onzekerheid
- Beleidsrealiteit

Dit weet je al:

Dit denk je al:

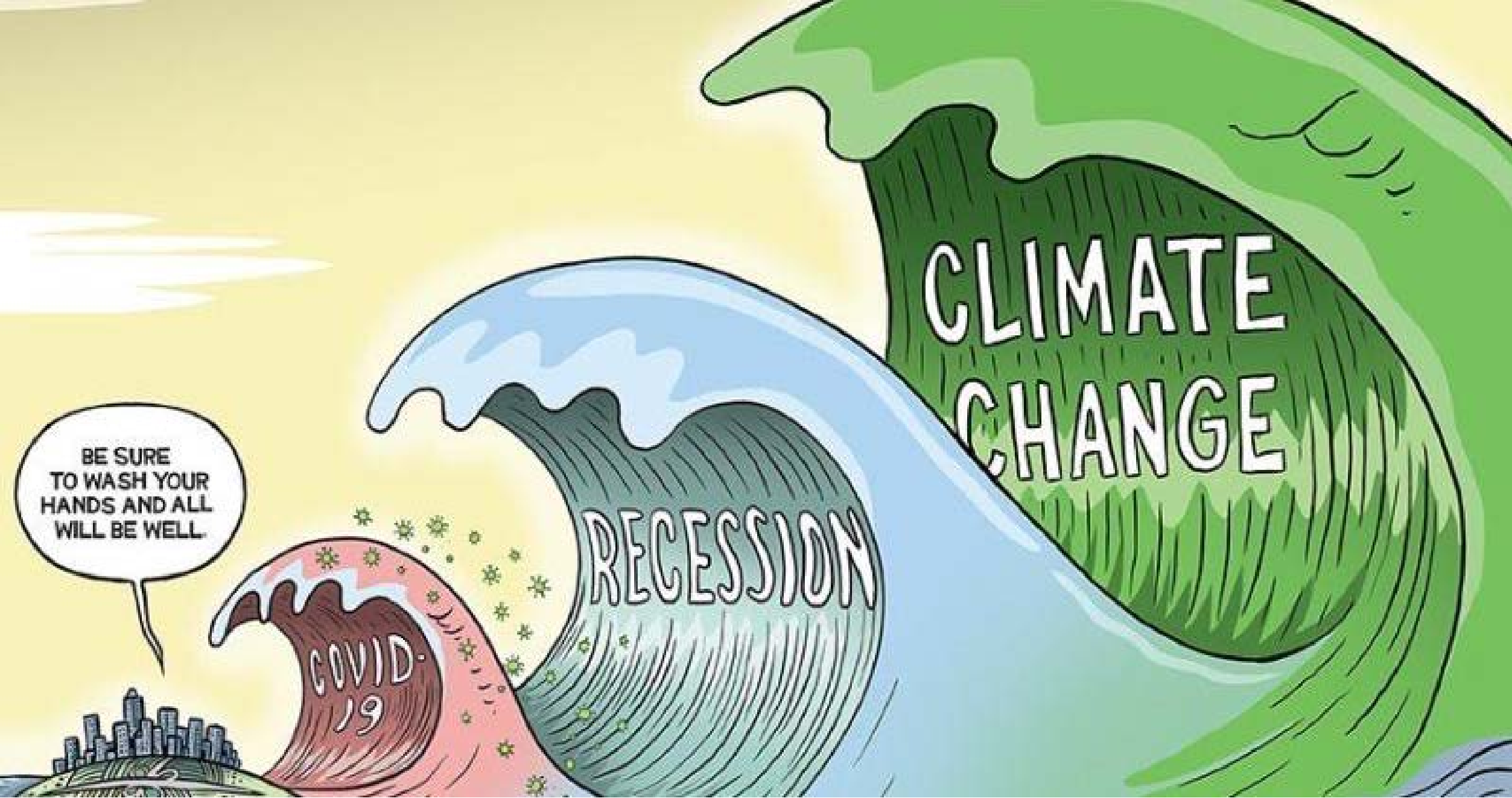
BE SURE
TO WASH YOUR
HANDS AND ALL
WILL BE WELL.

COVID-19

RECESSION

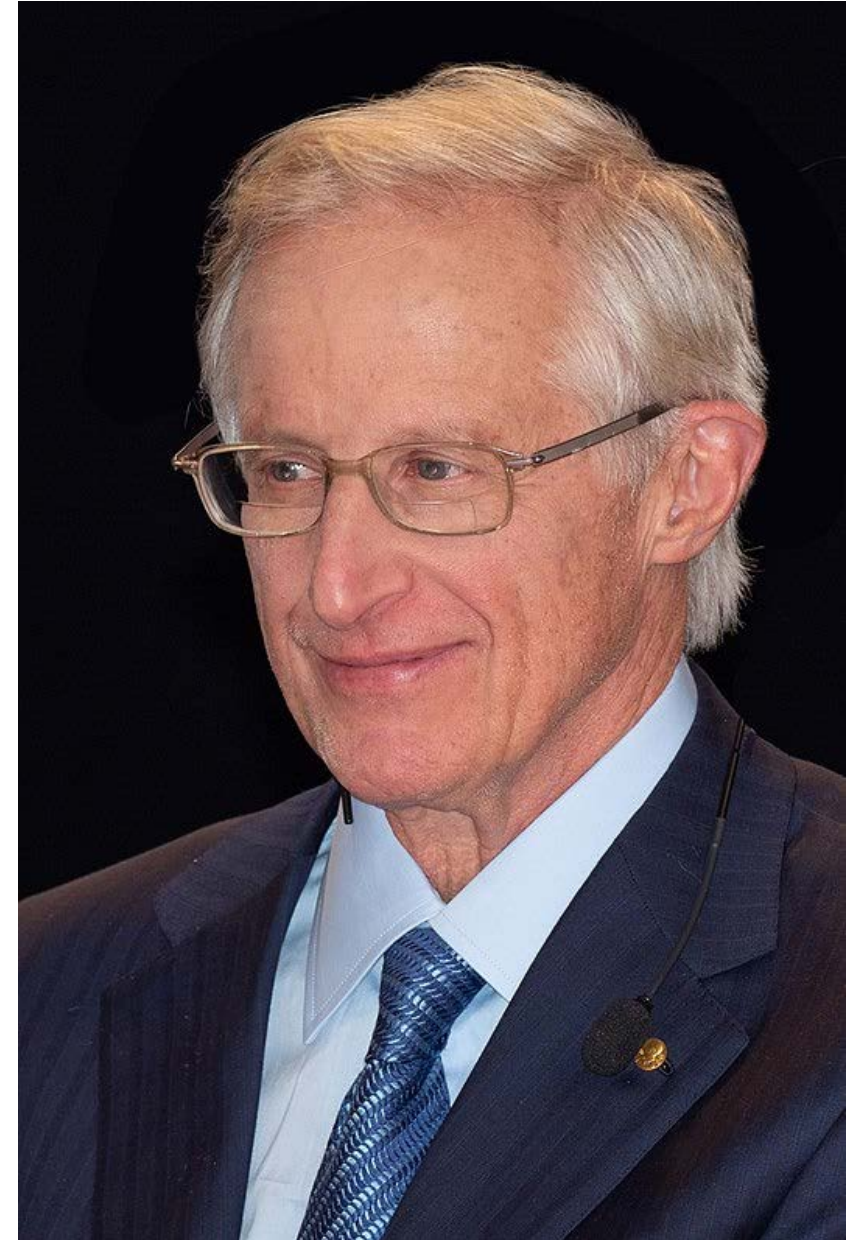

Ken je hem?

- William Nordhaus
- Nobelprijswinnaar Economie 2018
- Het integreren van klimaatverandering in economisch onderzoek

Ken je hem ook?

“Broeikasgasemissies zijn externe kosten en vertegenwoordigen het grootste marktfalen ooit”

Sir Nicholas Stern

Enkele moeilijke woorden:

- Een wereldwijde externe kost (global externality): de extra impact (marginal impact) van een ton broeikasgassen is onafhankelijk waar deze is uitgestoten
- Broeikasgassen (vnl. CO₂) hebben een gemiddelde levensduur van meer dan een eeuw in onze atmosfeer
- Uitdaging over generaties heen (intergenerational equity)
- Tijdverrekening (verdisconteringsvoet)
- Ontwikkelde versus ontwikkelingslanden
- → Uitdaging rijk-arm (intragenerational equity)

Enkele moeilijke woorden:

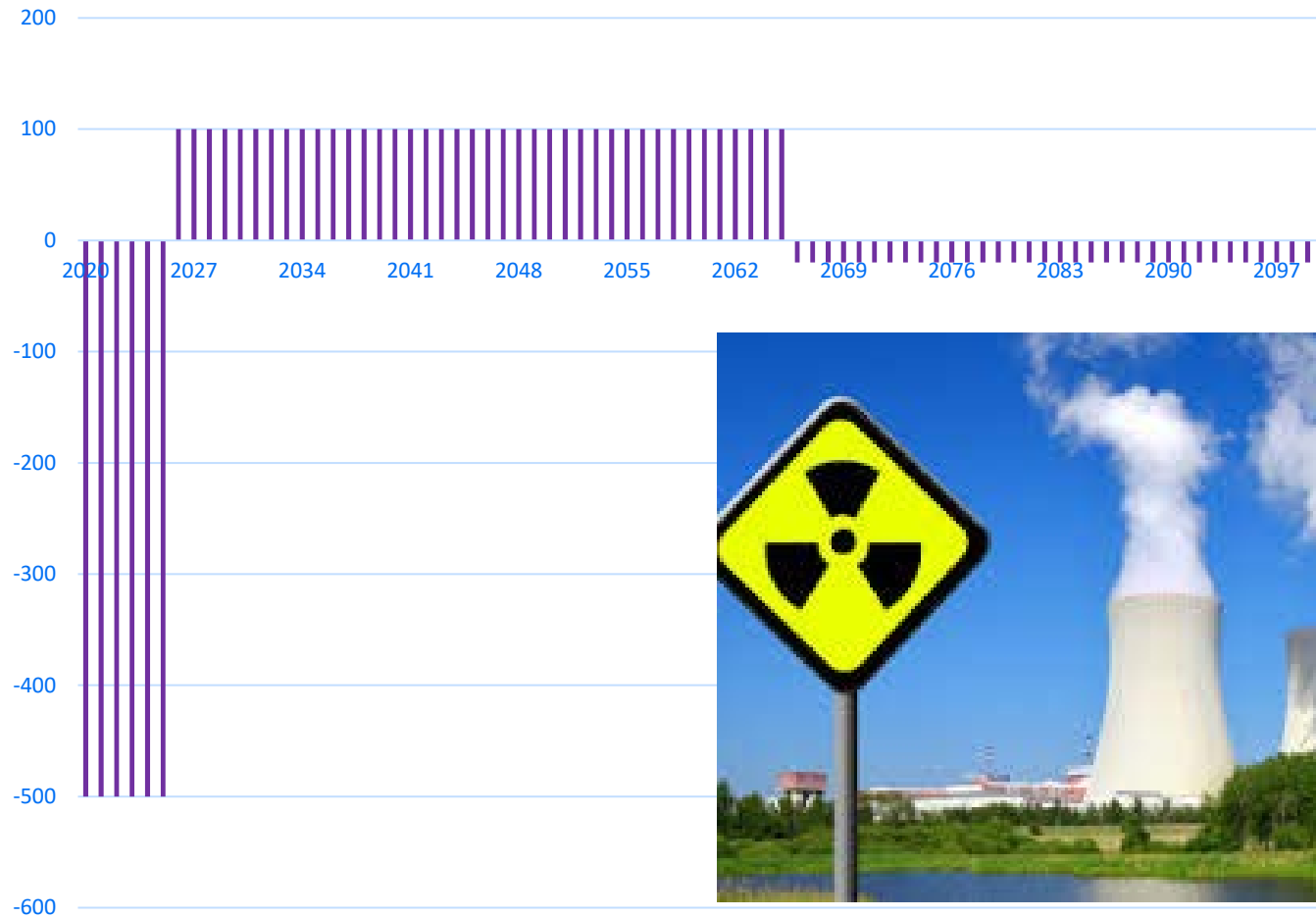
- Er is veel onzekerheid (over emissies en over de impact van de emissies, niet over de oorzaak van de emissies)
  - We werken met 'ranges'
- Terugdringen van broeikasgasemissies = publiek goed
  - Voordelen van klimaatmitigatie zijn niet-uitsluitbaar en niet-rivaliserend
  - Vrijbuiters probleem (free-riders)
  - Ondervoorziening van klimaatmitigatie
- Economisch impact van klimaatverandering in kaart brengen met Integrated Assessment models

Wat is een kosten-batenanalyse en tijdverrekening?

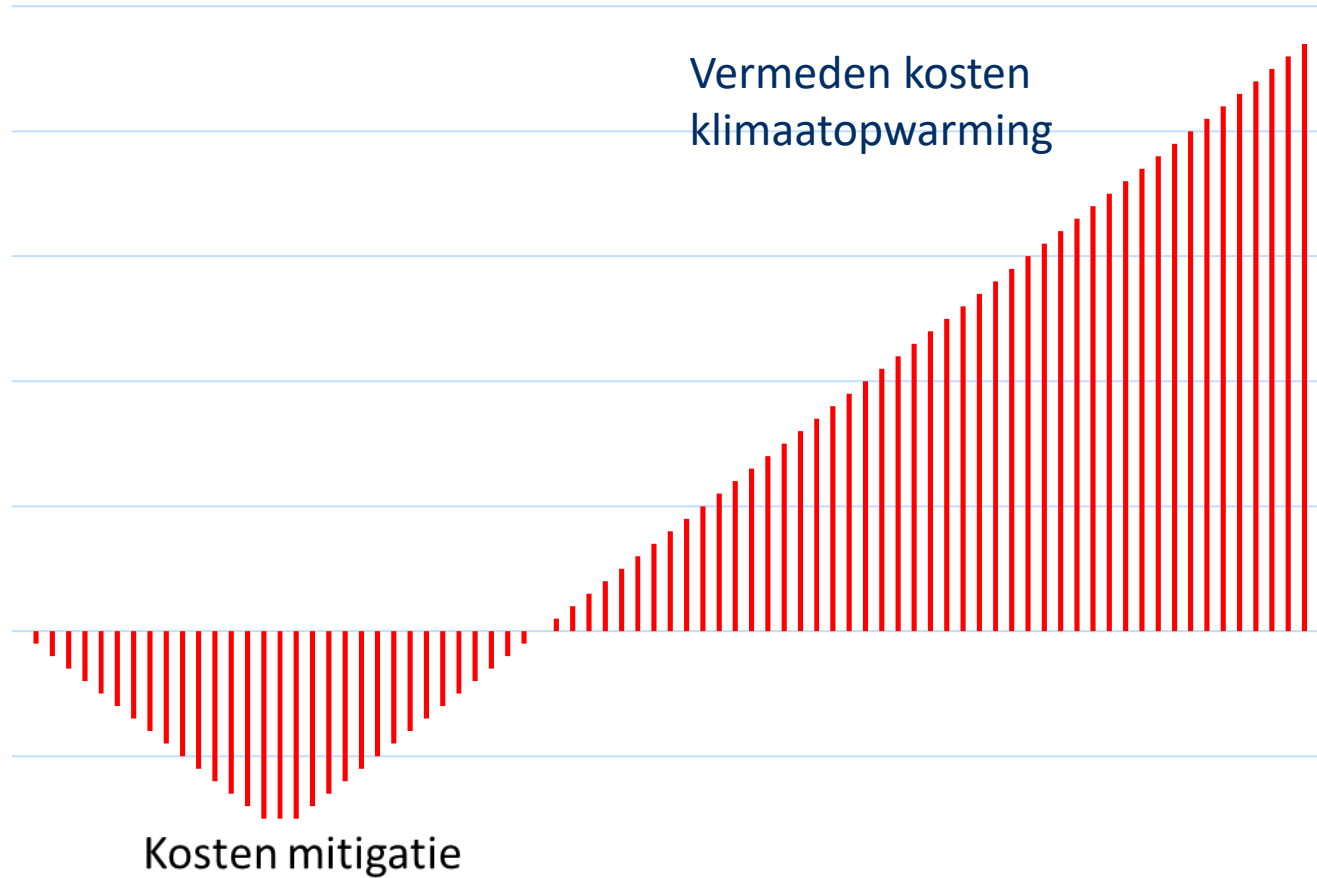

Wat is een kosten-batenanalyse en tijdverrekening?

Tijdverrekening: private investering

Wat is een kosten-batenanalyse en tijdverrekening?

Wat is een kosten-batenanalyse en tijdverrekening?

- **Tijdverrekening (discounting)?**
- Tijdsvoorkeur:
- 20 euro nu = 20 euro volgend jaar = 20 euro over 10 jaar
- 20 euro nu > 20 euro volgend jaar > 20 euro over 10 jaar
- **Waarom?**
- Ongeduld, onzekerheid
- Opbrengsten van beste alternatief (= opportunity cost)
(bv. spaargeld bij de bank)
- Productiviteit van kapitaal (investeringen in groei)

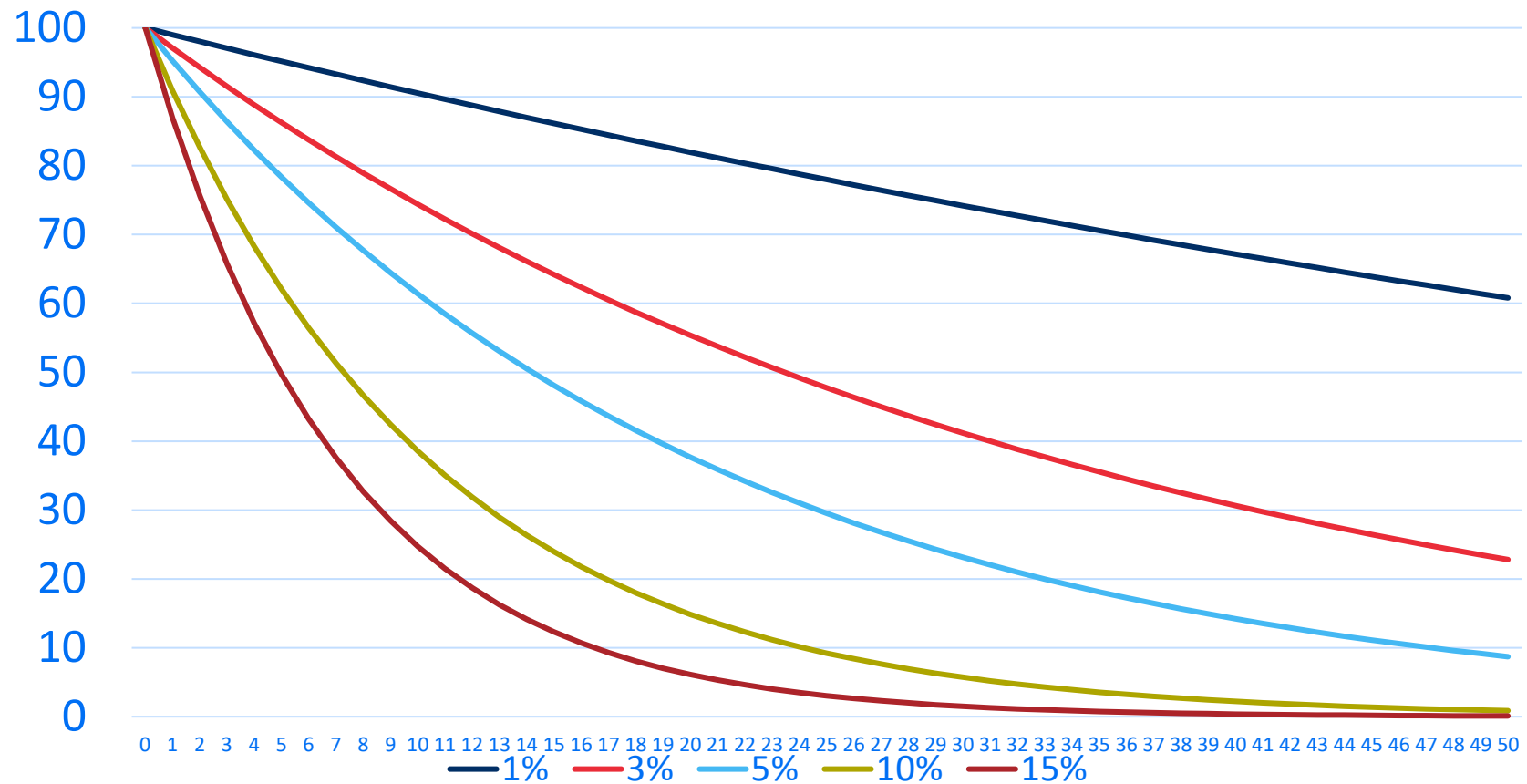

Wat is een kosten-batenanalyse en tijdverrekening?

- Tijdverrekening?
- Wat is de waarde 'nu' van 100 Euro over 3 jaar?
(bij een verdisconteringsvoet van 5%)
- $\frac{100}{(1+0.05)^3} = 86 \text{ Euro}$
- Algemene formule:
- $\text{Huidige waarde} = \frac{\text{waarde}}{(1+\text{verdisconteringsvoet})^{\text{aantal jaar}}}$

Wat is een kosten-batenanalyse en tijdverrekening?

Wat is de waarde op tijdstip 0 van 100 euro op ogenblik 'n' en geactualiseerd tegen voet 'i'?

De kosten en baten van actie/inactie van klimaatmitigatie

- ✓ Veronderstel een jaarlijkse emissie van 100 vanaf jaar 2010
- ✓ Voorraad broeikasgassen = som van de jaarlijkse emissies
- ✓ Veronderstel dat 2% van de voorraad jaarlijks 'verdwijnt' (CO₂-sinks; in realiteit veel hoger)
- ✓ Veronderstel dat de jaarlijkse schade gelijk is aan 1 miljoen Euro per eenheid in de voorraad.
- ✓ Veronderstel dat een kosten van een zero-emissie klimaatbeleid (100% mitigatie) gelijk is aan 1.5 miljard per jaar

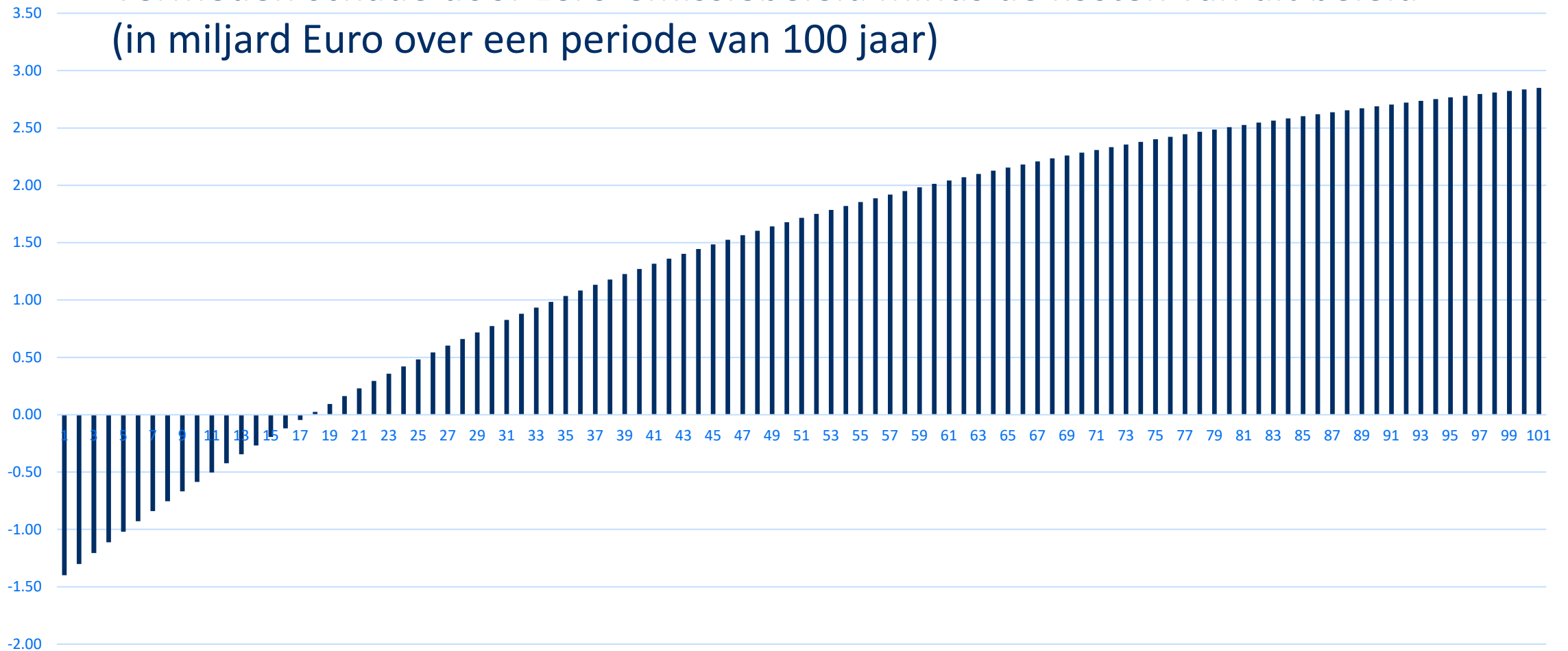

De kosten en baten van actie/inactie van klimaatmitigatie

Jaar	Emissies	Voorraad broeikasgassen	Schade	(in	Kosten van zero-	Vermeden schade min
			miljard euro)		emissie beleid	
			Inactie		Actie	Netto-voordeel
2010	100	100		0,10	1,50	-1,40
2011	100	198		0,20	1,50	-1,30
2012	100	294		0,29	1,50	-1,21
2013	100	388		0,39	1,50	-1,11
2014	100	480		0,48	1,50	-1,02
2015	100	571		0,57	1,50	-0,93
2030	100	1729		1,73	1,50	0,23
2050	100	2816		2,82	1,50	1,32
2080	100	3809		3,81	1,50	2,31
2110	100	4350		4,35	1,50	2,85

De kosten en baten van actie/inactie van klimaatmitigatie

Vermeden schade door zero-emissiebeleid minus de kosten van dit beleid
(in miljard Euro over een periode van 100 jaar)

Merk op: illustratief voorbeeld met extreem geval van zero-emissie beleid

De kosten en baten van actie/inactie van klimaatmitigatie

- Kosten baten van actie (versus inactie)

- *Huidige waarde* = $-1.40 + \frac{-1.30}{(1+i)^1} + \frac{-1.21}{(1+i)^2} + \dots + \frac{2.85}{(1+i)^{100}}$

Verdisconteringsvoet (i)	1%	3%	5%	10%	15%
Netto-voordeel (in miljard Euro)	66,98	13,82	-0,46	-6,42	-6,31

Onzekerheid

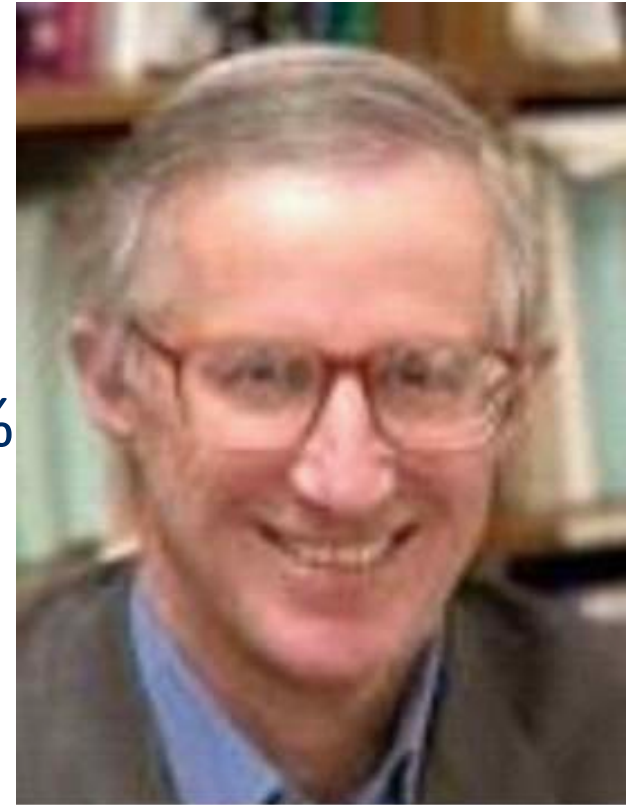
Hoe hoog moet die verdisconteringsvoet i nu zijn?

Nicolas Stern: 1,4%

VERSUS

William Nordhaus: 6%

Beleidsrealiteit

Vrijbuitersprobleem (zoek Brazilië, China, Duitsland en Polen)

Beleidsrealiteit

Economen zijn voorstander van een koolstofprijs

EU CARBON PRICES RECOVER AS LEGISLATION TIGHTENS SUPPLY

Graph shows EU Allowance (EUA) carbon prices under EU Emissions Trading System.
Source: S&P Global Platts, European Energy Exchange

EU-ETS prijs op
19/01/2023

84.26 Euro/ton CO₂-eq

45% van de EU-emissies

EU-aandeel wereldwijd: 9%

Voorstel: Carbon fee and dividend

Beleidsrealiteit

- Vlaams Energie- en klimaatplan 2021-2030 (zie omgeving.vlaanderen.be)
- → -40% broeikasgassen in Vlaanderen in 2030, niet ETS (ten opzichte van 2005)
- Vlaamse klimaatstrategie 2050
- -85% broeikasgassen in Vlaanderen tegen 2050 (ten opzichte van 2005)

- Europese doelstellingen
- -55% broeikasgassen (voordien -40%) tegen 2030
- Klimaatneutraal tegen 2050

Tot slot

Complex problems require a multifaceted, complex approach
(IPCC, 2015)

Kan je deze vragen beantwoorden?

- Kan je volgende begrippen uitleggen?
  - *Externe kost, publiek goed, inter/intra generationele gelijkheid*
- Waarom zou je 'tijdverrekenen'?
- Wat is de waarde 'nu' van 50 Euro over 4 jaar met een verdisconteringsvoet van 5%?
- Waarom zijn economen voorstander van een koolstofprijs?